

Exam. Code : 103204
Subject Code : 1123

B.A./B.Sc. Semester-IV

MUSIC (Instrumental)

Time Allowed—3 Hours]

[Maximum Marks—50

Note :— Attempt any **FIVE** questions. All questions carry equal marks.

1. Which period is called Golden Period in Indian Music and why ? Explain in detail.
2. Describe in detail about following books and their authors.
  - (i) Sangeet Parijat
  - (ii) Swarmala Kalanidhi
  - (iii) Sangeet Darpan.
3. Explain the contribution of Mustak Ali Khan in the field of Indian Music.
4. Write short notes on :
  - (i) Chayalag Rag
  - (ii) Shudh Rag
  - (iii) Sankirn Rag.

5. Write the notation of Fast Gat in Rag Sohini with two Toras.
6. Write the notation of Jhaptal with Ekgun and Dugun Laykaris.
7. What is the importance of instrumental music in Gurmat Sangeet? Explain.
8. Differentiate between :
  - (i) Rag Puriya and Rag Sohni
  - (ii) Chandrkauance and Malkauance.

(Punjab: Version)

ਨੋਟ : ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅੰਕ ਬਰਾਬਰ ਹਨ।

1. ਕਿਹੜੇ ਕਾਲ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਸੁਹਿਰਾ-ਕਾਲ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂ ? ਵਿਸਤਾਰ ਸਹਿਤ ਲਿਖੋ।
2. ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਤਾਰ ਸਹਿਤ ਵਰਨਣ ਕਰੋ :
  - (i) ਸੰਗੀਤ ਪਰੀਜਲ
  - (ii) ਸਵਰਮਾਲਾ ਕਲਾਨਿਧੀ
  - (iii) ਸੰਗੀਤ ਦਰਪਣ।
3. ਮੁਸ਼ਤਾਕ ਅਲੀ ਖ਼ਾਨ ਜੀ ਦਾ ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੀ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ ? ਵਿਸਤਾਰ ਸਹਿਤ ਲਿਖੋ।

4. ਸੰਖੇਪ ਵਿਵਰਨ ਕਰੋ :
  - (i) ਛਾਇਆਲਗ ਰਾਗ
  - (ii) ਸੁੱਧ ਰਾਗ
  - (iii) ਸੰਕੀਰਨ ਰਾਗ।
5. ਰਾਗ ਏਹਿਨੀ ਦੀ ਤੇਜ਼ ਗਤ ਦੀ ਸਵਰਲਿਪੀ ਦੋ ਤੋੜੇ ਸਹਿਤ ਲਿਖੋ।
6. ਝਪਤਾਲ ਦਾ ਟੇਰਵਾ ਇਕਗੁਨ ਅਤੇ ਦੁਗੁਨ ਲੈਅਕਾਰ ਨਾਲ ਲਿਖੋ।
7. ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਵਿੱਚ ਸਾਜ਼-ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਕੀ ਮਹੱਤਵ ਹੈ ? ਵਿਸਤਾਰ ਸਹਿਤ ਲਿਖੋ।
8. ਅੰਤਰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ :
  - (i) ਰਾਗ ਪੁਰੀਆ ਅਤੇ ਰਾਗ ਸੋਰਨੀ
  - (ii) ਚੰਦਰਕੌਂਸ ਅਤੇ ਮਾਲਕੌਂਸ।

(Hindi Version)

ਨੋਟ :— ਕੁਲ ਪਾँਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੀਜिए। सभी प्रश्नों के समान अंक हैं।

1. किस काल को भारतीय-संगीत का स्वर्ण-काल कहते हैं और क्यों ? विस्तार सहित लिखें।
2. निम्नलिखित पुस्तकों एवं उनके लेखकों के बारे में विस्तार में वर्णन करें :
  - (i) संगीत परिजात
  - (ii) स्वरमाला कलानिधि
  - (iii) संगीत दर्पण।

3. मुशताक अली खान जी का भारतीय संगीत में योगदान विस्तार में लिखें।
4. संक्षिप्त विवरण करें :
  - (i) छायालग राग
  - (ii) शुद्ध राग
  - (iii) संकीर्ण राग।
5. राग सोहिनी की स्वरलिपि दो तोड़ सहित लिखें।
6. झपताल का परिचय एकगुन और दुगुन लयकार सहित लिखें।
7. गुरमति संगीत में वादन शैली का क्या महत्व है ? विस्तार सहित लिखें।
8. अंतर स्पष्ट करें :
  - (i) राग पुरिया एवं राग सोहनी
  - (ii) चंद्रकौंस एवं मालकौंस